

EKSEMPEL PÅ FRIRUMSDEBAT

På de efterfølgende sider gennemgår vi skridt for skridt et detaljeret eksempel på en Frirumsdebat. Eksemplet er ret specifikt for at illustrere, hvordan en Frirumsdebat kan foregå. Bl.a. beskrives hvordan I fysisk kan være placeret på scenen. Dette skal betragtes som anbefalinger, og det vil være muligt at gribe det anderledes an. Det dykker vi mere ned i på Debatpilotuddannelsen.

INDLEDNING

FORMÅL: At gøre det helt klart, at I er samlet for at blive klogere på en konkret konflikt/problemstilling og forhåbentlig at komme frem til nogle konkrete initiativer på den baggrund.

SETUP: (Alene forslag): Deltagerne sidder på stole rettet mod en scene eller et område. Du står (eller sidder ved et bord) midt på scenen/debatområdet, og Debattørerne sidder på hver deres stol, der er placeret en til to meter fra dig på henholdsvis højre og venstre side af dig. Undervejs i debatten kommer du til at bede Debattørerne skifte pladser nogle gange, så du på den måde gør det tydeligt, hvad formålet er med de forskellige runder og samtidig bliver der skabt mere liv og dynamik på scenen.

Der er et lærred med en projektor, der er tilsluttet en computer, som en af Hjælperne styrer undervejs. Slides der vises på denne projektor er med til at understøtte hvilken Runde, debatten befinder sig i.

1. BYD SALEN OG DEBATTØRER VELKOMMEN

Sørg for, at både Deltagerne og Debattører oplever at blive set og respekteret.

For eksempel kan du byde Deltagerne velkommen med noget i retning af:

”Velkommen til. Jeg er glad for, at vi er så mange her i dag, der vil blive klogere på (problemstilling), – og jeg ser frem til, at vi sammen skal finde ud af, hvad Debattørerne har på hjerte, hvorfor vi ser på tingene, som vi gør, og hvilke initiativer vi sammen kan blive enige om.”

Eller når du byder Debattørerne velkommen på scenen og skal fortælle, hvad temaet er i dagens Frirumsdebat, så kan du fx henvendt til Deltagerne sige noget i stil med:

”Vi er her i dag for at høre, hvordan I forholder jer til (problemstilling), og vi ser frem til, at vi sammen bliver klogere og måske endda kan finde frem til initiativer, der kan bringe os videre.”

Hvis du ønsker at indlede Frirumsdebatten med en sang (evt. fra Højskolesangbogen), så kan du på forhånd have bedt Debattørerne om at hver at vælge en sang, som Frirumsdebatten kan indledes og afsluttes med.

2. HJÆLPER VISER SLIDE, HVOR FRONTRUNDEN ER I FOKUS.

En Hjælper viser et slide, hvor Frontrunden er i fokus, så alle til stede har en fælles referenceramme for konceptet og de trin, I skal igennem i dag.

3. PRÆSENTÉR DAGENS EMNE

Fortæl så simpelt som muligt, hvad I skal tale om i dag; det bør kunne formuleres på én sætning. Problemstillingen skal være formuleret i forvejen, og Debattørerne skal have nikked til den forinden.

RUNDE 1: FRONTER

FORMÅL: At få klarlagt, hvad problemet er og hvori konflikten består? Debatpiloten skal sikre, at konflikten er klart ridset op, og hver Debattør forklarer, hvordan de ser på problemstillingen, hvilke konsekvenser den kan have samt forholder sig kritisk til modpartens synspunkt. Det tegner feltet op, så alle er afklaret med, hvad Debattørernes standpunkter er, og hvad de er uenige om.

SETUP: (Alene forslag): Debattørerne rejser sig og står op i runden, indtil Deltagerne skal "summe sammen".

DELTAGERNES ROLLE: I denne runde bliver Deltagerne, efter at Debattørernes uenigheder er klarlagt og konflikten er tydelig, bedt om at bidrage med "andre argumenter til problemstillingen end dem Debattørerne har fremført".

HJÆLPERENS ROLLE: I denne runde bliver Deltagerne, efter at Debattørerne uenigheder og konflikten er tydelig, bedt om, at bidrage med "andre argumenter til problemstillingen end dem Debattørerne har fremført".

1. INTRODUCÉR RUNDEN

Du forklarer Deltagerne og Debattører, hvad formålet med denne runde er, og hvad der skal ske.

2. OPSUMMER FØRSTE DEBATTØRS STANDPUNKT

Du laver en meget kort opsummering af den første Debattørs ståsted. Her er en række punkter, som du kan bruge som inspiration til at opsummere ud fra:

- Hvad er Debattøren for?
- Hvad er Debattøren imod?
- Det kan være en fordel, hvis du på forhånd har fundet et citat – fx i et nyhedsmedie eller Facebook fra Debattøren, som du kan læse op og henvise til. Hjælper kan evt. trykke citatet frem på projektoren.

Få Debattøren til at nikke til dine opsummeringer undervejs. Hvis Debattøren er meget uenig, så kan vedkommende uddybe eller rette, men det skal være meget kort.

Stil eventuelt et spørgsmål eller to, hvis der er noget, som Debattøren kan opklare eller uddybe.

Denne runde handler først og fremmest om at få spillebanen på plads, så det er vigtigt, at du aktivt skærer ind, hvis tiden begynder at skride. Derfor er det også fint nok, hvis Debattøren kun er 90% enig i et eller flere punkter - brug ikke tiden på detaljerytteri her.

3. OPSUMMER DEN ANDEN DEBATTØRS STANDPUNKT

Samme procedure som ved første Debattør.

4. LAD DEBATTØRERNE SVARE PÅ, HVOR DE ER MEST UENIGE MED HINANDEN

Italesæt uenighederne mellem Debattørerne med afsæt i dine tidligere opsummeringer. Det er vigtigt, at det står klart, at Debattørerne er uenige, og hvor de er uenige. Bed Debattørerne forholde sig til hinandens synspunkter.

5. DELTAGERNE BIDRAGER MED ANDRE ARGUMENTER

Giv evt. Debattørerne mulighed for at svare yderst kortfattet

6. HJÆLPER SKIFTER TIL SLIDE, HVOR REFLEKSIONSRUNDEN ER I FOKUS

RUNDE 2: REFLEKSIONER

FORMÅL: At lære Debattørernes personlige ståsted bedre at kende. At få Debattørerne til, at reflektere over egne synspunkter og dilemmaer. At give tid og plads til tvivl og eftertanke i forhold til deres eget ståsted, og til at Debattørerne anerkender hinandens argumenter og er nysgerrige på hinandens synspunkter.

SETUP: (Alene Forslag): I sidder som udgangspunkt i samme setup som i runde 1, men når du introducerer runden, beder du Debattørerne bytte plads, så de kommer til at sidde i en stol, der repræsenterer en anden holdning end deres egen.

DELTAGERNES ROLLE: Ingen rolle i denne runde.

1. INTRODUCÉR RUNDEN

Du forklarer Deltagere og Debattører, hvad formålet er med denne runde, og hvordan den ca. kommer til at forløbe. Du forklarer dem, at Debattørerne nu skal bytte stol, fordi sidste runde handlede om at komme ud med, hvor man selv står, og denne runde handler om at sætte sig i den andens sted.

Det er vigtigt, at du understøtter over for Debattører og Deltagere, at denne runde handler om at give plads til eftertanke, tvivl og åbenhed. Både for sig selv og for andre. Det er både lidt uvant og potentielt lidt ubehageligt. Det er altså ikke i denne runde, at Deltagere eller Debattører stiller kritiske spørgsmål eller angriber hinanden. Understreg, at det er nysgerrighed, der gør os kloge. Hjælper skifter derefter til det slide på projektoren, der viser, at vi nu er i Refleksionsrunden.

2. DET PERSONLIGE SPØRGSMÅL

Refleksionsrunden indledes med et personligt spørgsmål til alle i ”rummet”. Altså såvel Debattører og Deltagere. Således får du skiftet ”mindset” hos alle i rummet om, at der nu skal til at ske noget nyt. Giv 1 minut til at tænke over spørgsmålet, og bed så på skift de 2 Debattører om at svare.

- Fortæl en personlig historie eller oplevelse, der har været med til at forme det ståsted, du har i dag?
- Er der noget i dit eget liv, der har formet din holdning til det her spørgsmål?
- Hvor var du, og hvad var du optaget af, da du var 16 år?
- Nævn en eller to begivenheder, som har præget de holdninger du har i dag?
- Hvornår er din første erindring om, at du skulle forholde dig til/ eller hørte om ”dagens tema”?

3. SPØRG DEBATTØRERNE OM DIN MODDEBATTØRS STÆRKESTE ARGUMENT

Det handler ikke om, hvor debattørerne er enige, men om at anerkender argumenter.

4. SPØRG DEBATTØRERNE OM EGEN TVIVL OG DILEMMAER I PROBLEMSTILLINGEN

I dette punkt undersøger du og Debattørerne sammen de forskellige synspunkter, værdier og argumenter, som er blevet bragt på banen. Du stiller ét spørgsmål ad gangen til Debattørerne på skift.

5. OPSUMMERING

Opsummer Debattørernes refleksioner.

6. HJÆLPER SKIFTER TIL SLIDE, HVOR INITIATIVRUNDEN ER I FOKUS

Inspirationsspørgsmål

Du kan starte med disse tre:

- Alle konflikter indeholder et dilemma – hvad er dilemmaet i denne konflikt?
- Uanset hvor sikker man er på sin sag og på sine argumenter, så er det helt fundamentalt for det at være et menneske, at vi af og til tvivler. Hvor kan du engang imellem komme i tvivl om dit ståsted?
- Hvor synes du, at (navn på den anden Debattør) har fat i noget, der giver mening? Hvorfor synes du, at det giver mening?
- Brug nogle af disse og supplér eventuelt med spørgsmål fra Debattørerne selv:
- Fortæl os noget, vi ikke ved.
- Hvad kunne man sige om problemstillingen nu, som er mere sandt end det, der allerede er blevet sagt?
- På hvilke punkter kan du forstå, at nogle andre kunne mene noget andet end dig?

RUNDE 3: INITIATIVER

FORMÅL: At få Debattørerne og Deltagerne til at udvikle initiativer for fælles bedste, der kan få os videre i forhold til problemstillingen. I den bedste af alle verdener, så aftaler Debattørerne også, hvordan og hvornår de vil realisere initiativerne.

SETUP: (Alene forslag): Starter som forrige runde slutter, men du beder Debattørerne om at flytte stolene tæt sammen på midten relativt tidligt i runden.

DELTAGERNES ROLLE: Denne runde indledes med, at Deltagerne bliver bedt om at ”summe sammen 2 og 2” eller i grupper alt efter hvordan de sidder, og efterfølgende svare på, hvad de vil foreslå Debattørerne at gøre.

Debattørerne bedes herefter forholde sig til forslagene fra Deltagerne.

Deltagernes rolle er altafgørende i denne runde. De kan være lige netop dem, der bidrager med forslag til initiativer, som kan realiseres. De kan nemlig selv påtage sig at videreføre initiativer, også selvom Debattørerne måske ikke kan tilsluttes sig – og bidrage med nye vinkler og forslag, som Debattørerne ikke selv kan komme frem til.

HJÆLPERNES ROLLE: I denne runde kan det være hensigtsmæssigt, at en eller flere Hjælpere går rundt med en mikrofon for at høre Deltagernes forslag til initiativer.

1. INTRODUCÉR RUNDEN

Du fortæller Deltagerne og Debattører, hvad formålet er med runden, og du opfordrer Deltagerne til at komme med forslag til initiativer, som kan hjælpe såvel Debattørerne som Deltagerne selv til at komme videre i forhold til problemstillingen. Understreg over for Deltagerne, at forslagene skal være til fælles bedste i forhold til problemstillingen. Indspark som: 'Kunne du ikke bare give den anden Debattør helt ret og opgive dine egne synspunkter' er altså spild af tid. Her er det igen vigtigt, at du spiller rollen som moderator og skærer igennem, hvis nogle bevæger sig uden for det fælles bedste.

Det er også vigtigt, at du fortæller Deltagere og Debattører, at det ikke nødvendigvis er ambitionen at finde en fælles løsning på hele den overordnede problemstilling i løbet af Initiativrunden. Målet er finde initiativer – store som små - der kan bringe Debattører og Deltagere videre i forhold til problemstillingen.

2. DELTAGERNE FINDER INITIATIVER

For at aktivere Deltagerne og gøre brug af deres kollektive viden starter vi denne runde med at bede dem om at tage to-tre minutter, hvor de summer med sidemanden om konkrete initiativer, der kan få os videre.

Når de to minutter er gået, kan du så spørge Deltagerne, hvad de er kommet frem til. Når du har hørt en håndfuld forslag til initiativer, kan du så bede Debattørerne om at forholde sig til dem.

3. HJÆLP DEBATTØRERNE MED AT FINDE VEJ VIDERE

Bed Debattørerne om at sætte sig sammen om bordet (hvor du sidder) på midten af scenen. Opgaven er nu, at Debattører og Deltagere kommer frem til konkrete initiativer.

Her er en række spørgsmål som inspiration til at hjælpe initiativ-dialogen i gang mellem Debattørerne – og Deltagerne.

Spørgsmål du kan stille til Debattørerne:

- Hvilke handlemuligheder efterlader debatten jer med?
- Er der nogle konkrete initiativer I kan blive enige om?
- Hvad vil I foretage jer nu?
- Hvilken tidshorisont kan I arbejde indenfor?

Spørgsmål du kan stille til Deltagerne:

- Hvilke initiativer kan I personligt eller i fællesskab tage for at tjene det fælles bedste?

4. OPSUMMÉR AFTALER OG DEBAT

Her til sidst opsummerer du helt kort, hvor I startede, hvad I har været rundt omkring, og hvor I er endt til sidst.

5. SPØRG DELTAGERNE OG DEBATTØRER OM OPLEVELSEN

Som en afrunding kan du, hvis der er tid, spørge til folks oplevelse af Frirumsdebatten. Fx:

- Hvor blev I klogere?
- Hvad fungerede godt i dag?

6. TAK ALLE FOR AT VÆRE KOMMET

Afslut evt. med en sang